

KRONIKA

Oplata prenumeracyjna na Kronikę Wiadomości Krajowych i Zagranicznych wynosi: a) w Warszawie rocznie: rs. 7 kop. 20 (złp. 48); b) kwartalnie rub. sr. 1 kop. 80 (złp. 12); miesięcznie kop. 6 (złp. 4).

Na prowincji w Królestwie z po rocznie rs. 12 (złp. 80) artalnie rs. 3 (złp. 20). Cesarstwo też sama opłata na prowincji w Królestwie dodaniem rs. 4 rocznie lub kwartalnie za koperty

WIADOMOŚCI KRAJOWYCH I ZAGRANICZNYCH.

Jutro Ś. Longina M. Wschód słońca o g. 6 m. 17.—Zach. o g. 6 m. 2.

Biurow Redakcji przy ulicy Krakowskie-Przedmieście w domu Nr 391. naprzeciw Saskiego placu.

Dzisiaj rano stopni zimna 3, wczoraj w poł. zimna 1. Wysokość wody na Wiśle stóp 6 cali 9.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

JO. Xiążę Gorczaków, Głównodowodzący Iszą armją, Namiestnik Jego CESARSKIEJ MOŚCI w Królestwie Polskim, w dniu onegdajszym o godzinie 5 $\frac{1}{2}$ po południu wyjechał do Petersburga.

Komisja rządowa spraw wewnętrznych i duchownych.— W następstwie ogłaszanych w latach zeszłych ostrzeżeń, co do żeglugi pod budującym się naówczas dla kolei żelaznej mostem na Wiśle pod Tczewem (Dirschau) w Prussach, podaje się do wiadomości publicznej nowe rozporządzenie rejencji Gdańskiej w osnowie następującej: „Gdy obecnie oba wschodnie otwory między pałami ładowym od strony lewej, a pierwszym i drugim pałem środkowym, przez postawienie mostu żelaznego, urządzenie na nim kolei żelaznej i uprzętnienie rusztowania, nie przedstawiają żadnych przeszkód do żeglugi dla statków bezmasztowych i tratw, odwołując zatem wszelkie dawniejsze rozporządzenia utrudniające przepływ tychże statków pod rzečním mostem, uprzedza się, że co się tyczy statków masztowych, z nadzieją wiosny w r. b. urządzone znowu będą przy moście windy, tak dla wyjęcia jak i dla osadzenia masztów; lecz sternicy, za przybiciem statków, podczas posługiwania się windami, rozporządzeniom ustanowionym tym celem majstra wind, zadosyć czynić są obowiązani.”—Warszawa dnia 26 lutego (10 marca) 1857 roku. — Zarządzający wydziałem, rzeczywisty radca stanu, *Biernacki*. — Naczelnik sekcji, *Paprocki*.

Dyrekcja wyścigów konnych i wystawy zwierząt gospodarskich w królestwie polskim.— Wielu członków Instytucji wyścigów konnych i wystawy zwierząt gospodarskich zalega dotąd w opłacie przypadających od nich składek za rok upłyniony 1856. Gdy na wpływach tych oparte są zobowiązania dyrekcji względem stowarzyszonych i innych osób zaciągnięte, i gdy pomyślność i stopniowe rozwijanie się Instytucji, obok innej zachęty, zależy głównie na wywiązaniu się w swoim czasie z nagród i premii za wystawę i wyścigi wyznaczonych,—przeto z uwagi że stowarzyszeni wznoszonemi przez siebie składkami wspierają dobro ogółu i dopomagają do osiągnięcia założonego celu, dyrekcja ma zaszczyt uczynić do nich obecne przypomnienie i najuprzejmiej upraszczać, ażeby w poparciu własnego interesu, raczyli po-

spieszyć z opłatą należności do uiszczenia której dobrowolnie się zobowiązali.

— (*Art. nad.*) Trzydzieści lat trwała wojna trzydziestoletnia, jak zapewniają dziejopisowie; trzydziestoletnia kobieta przez Balzaka została postawiona na szczyblu uroku i wziętości. Taką tyłką podług niego kochać wolno i można: Trzydzieści lat życia szulera, nie wiem już wiele razy wszędzie, a także i w Warszawie zdobyło ściany uliczne na afisza teatralnych.

A teraz trzydzieści lat upłynęło od trwania Nowej Ressursy. Nieomieszkała nam donieść o tej chronologicznej wiadomości, a ucztą w Niedzielę dana obchodzić będzie te szczęśliwe urodziny. Życzymy Nowej Ressursie szczęścia i stałego osiedlenia, bo znudzić ją może koczujące życie, a cóż by to było za nieszczęście, gdyby naprzykład z Warszawy miało się wynieść to ostatnie gniazdo cnót patryarchalnych, gdzie wszyscy *jednostajnym ożywieni duchem, nie myślą bynajmniej o przodkowaniu jednego stanu przed drugim.* Już to drugi raz Nowa Ressursa występuje w tych świetnych barwach i z własną pochwałą, nieco krytyką drugich nacechowaną; pierwszy raz to miało miejsce, kiedy się zainstalowała w pałacu Tarnowskich.

Jakkolwiek sama w sobie Nowa Ressursa, tak jak każda inna, jak każde inne kasyno lub zebranie, ma strony dobre i pożyteczne, chociaż przez wielu jeszcze, w ogóle zaprzeczane, jednak nie posiada wcale a wcale monopolu cnoty i równości; wprawdzie jej członkowie są mniej więcej jednego kalibru, ależ przecie przyjdzie do niej jakiego księcia nie odebrało by mu tytułu, gdyby jaki uczony wszedł w jej skład nie stracił by przecie prawa do przodkowania w świecie intelektualnym i do zasiadania wysoko pomiędzy ziomkami.

W Hamburgu podobno zostając obywatelem, trzeba się wyrzec przodków i szlachectwa, ale przy wejściu do Nowej Ressursy ile nam wiadomo, nie rzeka się nikt ani szlachectwa, ani nauki, ani rozumu. Bywają czasem instytucje, w których sama ustawa urządziła pewny porządek *np.* w Res-

sursie dawniejszej stan kupiecki ma pierwszeństwo, daje swoje imię Ressursie, wchodzi w znacznej większości w skład jej rządu, ale tak chciała ustawa przez rząd zatwierdzona, rzecz więc nie ulega krytyce nawet zatajonej, nawet obwinionej w aksamitne słowa wymownego Redaktora odezwy Nowej Ressursy.

— Dawno zapowiadany i oczekiwany koncert na skrzypcach młodego I. Lotto warszawianina, będzie miał miejsce jutro o godzinie 1ej w południe w salach reutowych przy teatrze wielkim. Chociaż doniesienia o czasie tego koncertu zbyt późno zostały wydane, można jednak spodziewać się, że publiczność tutejsza żywo zainteresowana pochwałami, jakie pisma zagraniczne oddawały temu młodzieńcemu artyście, pośpieszy usłyszeć pierwsze jego wystąpienie w rodzinnym mieście.

Korrespondencja Kroniki.

LISTY z W. Ks. POZNAŃSKIEGO.

dnia 25 Lutego 1857 r.

B. B. Zawadzę dziś trochę o literaturę, podam wam tym razem przegląd ruchu piśmienniczego, w prowincji naszej z ubiegłego roku, wybierając co ważniejsze.

Przyroda i przemysł w pierwszym tym roku swego istnienia nie zawiodła czytelników w oczekiwaniu obietnicą na początku wnieconem. Redakcja znalazła dosyć współpracowników z rozmaitych stron kraju z imionami bądź już ustalonej opinii, bądź dopiero ją sobie wyrabiających. Z pomiędzy więcej znanych pracowal prócz redaktora (J. Zaborowskiego) Dr Zejszner profesor mineralogii w uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, Dr Urbański ze Lwowa, Adam Mieczynski z Warszawy, Dr Małecki z Poznania, a nawet szanowny Leleweł obdarzył redakcję jednym listem o naturalistach polskich.

Pod pseudonymem czy nieznanem jeszcze nazwiskiem Wacława Zapolskiego, ukazał się piękny acz trochę za rozwlekły artykuł o aforyzmach w estetyce przyrody. Tygodnik ten starał się mieć zarówno ustępy z wszystkich gałęzi nauk

NASZE DZIECI.

POWIEŚĆ W DWÓCH TOMACH.

przez

Autora Kłopotów Starego Komendanta.

TOM II.

(Ciąg dalszy).

Zadowolniony poczęści z owego zdarzenia, rozmyślał tedy jak się ubiorę na drogę, jak poproszę Anusi o pożyczanie kilkunastu złotych, gdy w tem otwierają się zwolna drzwi od pokoju bawialnego, i wsuwa mi się kto?—panna Rozalja, piękniejsza niż zwykle, bo z dobrze rozkwitłym rumieńcem na twarzy. Przepraszam ją za mój negligowy ubiór, lecz ona mówić mi nie pozwala, a sama odzywa się ciszej z całą nieśmiałością:

— Panie Żarski, pan chcesz odjeżdżać dzisiaj?

— Nie, nie, ani myślę — odpowiadam się łąc się nadać temu kłamstwu pozór choćby cienia prawdy.

— Brzydko tak zmyślać, pan mię nie zwiedzisz; dopiero co słyssałam rozmowę pana z Jacentym! — Panie Józefie, czy to się godzi tak z nami postępować, co? Czy dawna uczenica pańska zasłużyła na taką obrazę, żeby najmilszy z gości tego domu gdzie ona gospodaruje uciekał nocą?

— I przy tych słowach łzy stanęły jej w oczach, łzy najszczerzego żalu, które obtarłszy nieznanie, stała przedemną jak winowajca jaki przed swoim oskarżycielem.

Żal mi się zrobiło dobrego dziewczęcia, poczułem bolesny wyrzut niewdzięczności, chciałem ją przeproszać, lecz tak jakoś pomieszało mi się w głowie, że nie wiedziałem z czem się tu odezwać. Staliśmy więc naprzeciw siebie kilka minut; jej łza się kręci po oku, mnie już pełną kroplą wzrok zasłania, położenie coraz to krytyczniejsze. Chcę wyznać jej wszystko, upaść na kolana, prosić o łaskę, o przebaczenie i troszkę litości, ale przypominam sobie że ona kocha innego, że posadzi mię o chciwość, odrzuci modły, rośmiej się może, obrazi...

— Panno Rozaljo — odzywam się wreszcie zbierając cały zapas cywilnej odwagi — wczesniej czy później trzeba nam się pożegnać.

Mię litość nademną, nie żądaj tego co przechodzi moje siły, ja muszę, powinienem odjechać.

Nie nie odpowiada a płacze.

— Teraz dla pani otwiera się nowe życie, nowe szczęście, a dla mnie cóż?

— Ale pozostań, pozostań panie Józefie! — przerywa z całą rzewnością i płaczem.

— Wierz mi pani, dłuższy tu pobyt zabije mnie! Jestem nieszczęśliwy nad wyraz... moje cierpienia zatrują twoje wesele... Tak, tak, jeżeli mi choć troszkę dobrze życzysz panno Rozaljo... wierz mi, twoja obojętność w tym względzie będzie najwyższą łaską!

— O mój Boże... mój drogi Boże! co się ze mną dzieje! — zawołała ukrywając płaczącą twarzyczkę w swych dłoniach — nigdy i nigdy!...

— I cóż ci więcej mogę powiedzieć — krzyknąłem nieprzytomny i zrospaczony — zazdrość!...

— Ależ komu panie Józefie?...

— Daruj, że tak się wyrażę o twoim narzeczonym, ale temu nikczemnemu Emilowi! — dokończyłem z ognistym spojrzeniem. I drząc

przyrodzonych jak i najświeższych wiadomości w dziedzinie przemysłu, po części rolnictwa nawet. Prócz tego poświęcono osobną rubrykę na przegląd ruchu literackiego w przedmiotach tych i drobne rozmaite wiadomości.

Na początek, za pierwszy rok, przy wielu różnych trudnościach redakcja działała wiele, może więcej niż spodziewać się było można: gdy siły jej się wzmoga, należałoby tylko starać się o więcej jeszcze oryginalnych artykułów niż ich dotąd miała. Dodać należy wreszcie że ryciny przyłączone są dość dokładne i staranne, i że pismo bardzo regularnie wychodziło.

Ziemiannin z trudnością urodził swoje cztery broszurki; a z ostatnią nawet spóźnił się znacznie. Redakcja zdaje się mieć wiele dobrych chęci ale sił bardzo mało. Artykułów tłómaczonych z obcych pism mnóstwo, oryginalnych bardzo nieliczne; kilka ledwo istotnej wartości: brak pomocy dotkliwy i wyraźny. W odezwie swęj przy zakończeniu roku, redakcja ma dużo nadziei i ufności w przyszłość, a więc i my jej nabieramy.

Gazeta W. X. Poznańskiego zwykłym trybem (o którym już dawniej nieco wspominałem) redaguje się spokojnie, wygodnie; żyjąc przedrukami, tłómaczeniami, i przyskając prawdziwie *oryginalnemi*, własnymi artykułami.

Tyle o czasopismach. Wychodzi podobno jeszcze *Nadwiślanin* w Chełmnie i *Przyjaciel dla ludu Katolickiego*, gdzieś w Bydgoskiem czy Bydgoszczy samęj, ale dotąd nie miałem tych pism w rękę.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

A N G L J A.

London 8 Marca. Nowe położenie jakie dla ludności handlowej wynikło z głosowania Izby niższej w dniu 3 b. m. i z blizkiego rozwiązania parlamentu, zupełnie jest różnem od tego co było przed osmiu dniami.

Wówczas kołysano się podobieństwem powodzenia gabinetu, potem przypuszczano możliwość kompromisu w kwestji cła od herbaty, jednym słowem spodziewano się przebyć jakotako posiedzenia pracowite, pełne kłopotów, ale nieprzypuszczano blizkiej agitacji, jaką zwykle wywołać muszą powszechne wybory. Dla tego w kółkach finansowych objawiło się poruszenie żywe i rozdrażnione. Naprzód odezwał się ogólny krzyk przeciw większości *sztucznej, niemoralnej*, która usiłowała zwalić gabinet mający przed sobą widok istnienia przynajmniej jeszcze przez sześć miesięcy. Tak zapowiadające się pomyślnie kilka miesięcy musiały okazywać dużo korzyści, dla tego w pierwszej chwili gniew był prawie jednoznaczny.

Następnie to pierwsze uczucie zmieniło się nieco, zlagodniało.

Kandydatura lorda Palmerston w Londynie, tak żywo, z takim zapalem przyjęta pierwszego dnia na giełdzie, w Lloydzie, w pierwszych zakładach świata interesów, nie jest jeszcze rzeczą upadłą, ale zaczyna być w dziwny sposób roztrzą-

sana. Zaczęto się namyślać nad ułożeniem zmiany listy kandydatów dla City of London. Któreż tu imiona wykreślić, które zachować? Są tu nawyknięcia, są pewne osobiste przyjaźnie, i gdyby potrzeba było ofiarne gozka, tylko lord John Russell albo baron Rothschild mógłby zostać dotknięty ostracyzmem. To byłoby trudno i w klubach zaczęto wczoraj zapytywać się z niejaką trwogą, jak tu dotrzymać zobowiązania przyjętego względem lorda Palmerston, bez skrzywdzenia albo zasady emancypacji żydów, albo wierności tak dawniej dla lorda John? Lord Palmerston przez zręczność i takt zasłaniając się swemi różnemi dawnemi obowiązkami dla miasteczka Tiverton, wy dobył z kłopotu finansistów polityków z City, pierwęj nawet nim się ostudził ich zapal, który niewątpliwie nie byłby wytrzymał dwutygodniowych rozpraw.

Jednakże z tego co poprzedza, nie należy wnosić, że Izba niższa otrzymała odpuszczenie winy jaką popełniła względem zawiedzionych nadziei i zniszczonych złudzeń. Jeszcze jesteśmy od tego bardzo daleko i zobaczymy zapewne jaki straszny wybuch na jakim monstrualnym meetingu, ale należy zajrzeć w głąb i dowiedzieć się czy istotnie opinja publiczna ogólnie oświadczy się przeciw większości w kwestji chińskiej.

Finansiści nasi przez swoje osobiste interesa podnieceni będą do utrzymania się w swoich nieprzyjacielskich opinjach, — ale ogół handlowy, tak bogaty, tak ważny wpływem, będzie musiał także zająć się ze swojej strony pozycją jaką mu zgotowało to głosowanie i wynikię z niego rozwiązanie parlamentu.

Wczoraj w jednym klubie w pól politycznym, jedynym w całej City który ma rzeczywistą ważność, dużo mówiono o położeniu finansowem Anglii, będącem skutkiem tego głosowania. i z ogółu tych rozpraw następujące wnioski wyciągnąć było można:

Pan Cobden zapewniał, że wszelka zmiana rządu byłaby popularną, ponieważ sprowadziłaby konieczność zmniejszenia podatków przynajmniej o jakie 2 milj. fst. Otóż ten rezultat głosowania zdaje się być już po części osiągnięty z rozpraw, bo kanclerz skarbu odpowiedział deputacji kupców herbaty przed dwoma tygodniami, że nie może przyjąć kompromisu co do 1 szyl. 4 den. podatku od funta w miejsce 1 szyl. 7 den., a zaraz nazajutrz po owem sławnem głosowaniu, zezwolił na zredukowanie tej stopy do 1 szyl. 5 den. Jeśli zatem prawdą jest co on oświadcza, że 1 den. na funcie herbaty stanowi ćwierć miliona fst. rocznego dochodu, już zatem przez tę redukcję kontrybucji zyskują pół miliona. Prócz tego uczyniono jeszcze niektóre inne ustąpienia temu parlamentowemu już przez pół umarłemu, a czyliż ów nowy który ma wyniknąć z przyszłych wyborów nie uzyska także jeszcze niektórych innych zmniejszeń. Czy cyfra wydatków nie zostanie zmniejszoną odpowiednio do cyfry dochodów?

Te uwagi które przed kilku dniami byłyby wywołały gwałtowne burze, słuchane były nawet

z przychylnością przez kilku największych stronników pierwszego lorda skarbu, a naród sam z siebie pewno je także uczyni.

Nie sądzimy jeszcze położenia, bo ono nie jest normalne i obok objaśnień których główne punkta streściliśmy, słyszeliśmy inne jeszcze zupełnie odmienne. I tak osoby które najenergiczniej ganią postępowanie urzędników angielskich w sprawie Chin, nie znajdują usprawiedliwienia dla tych ludzi którzy podzieliwszy zupełnie odpowiedzialność polityki gabinetu angielskiego od lat dwudziestu pięciu, dziś atakują rząd za postępowanie jego podwładnych agentów na wodach chińskich, postępowanie którego rząd nie mógł przewidzieć i którego nie mógł zganić obecnie bez narażenia się na skompromitowanie życia i majątku rezydentów angielskich w Chinach. Oddając pewnym członkom Izby niższej całą sprawiedliwość za ich prawość i szczere ich opinie, te same osoby zadają sobie pytanie, co należy sądzić o mądrości tych członków, którzy przechodzili przez władzę a dziś do niej nie należą i którzy chcieliby wygonić swoich przeciwników i dla osiągnięcia tego celu potępiją bez litości gabinet, który z prawością bronił swoich podwładnych i popierał system polityczny do tej chwili chwalony przez wszystkich i którzy przez to atakowanie rządu narażają kraj na zakłócenie umysłów, zamieszanie w interesach, przez trudność przesilenia gabinetowego lub kłopoty powszechnych wyborów.

Tak odzywa się jedna i druga strona i sądziliśmy stosownem powtórzyć te i tamte zdania, ponieważ one oddają z uderzającą prawdziwością obraz położenia.

Przytem w innych kółkach finansowych tem się wyłącznie zajmują, żalą się na wstrzymanie wszelkich nawet pilnych interesów, nie przypuszczają blizkiego rozwiązania obecnych trudności a nadewszystko lękają się nowego dla wszystkich nieznanego *x*, nowej Izby której ani dążności ani działań przewidzieć nateraz nie można. Dość jest przypomnieć sobie, że w Izbie 1847 roku było nowych członków 216 a w Izbie 1852 znowu innych 200, aby dojść do tego wniosku, że należy przewidywać zupełnie nieznaną większość od której przyszłość ma zależeć.

Położenie takie będzie naturalnie ciężyło nad wszystkimi operacjami które będą miały tę ufność w samych sobie, że starać się będą zwyciężyć wahaające się usposobienie chwilowe.

Rząd nie myśli bynajmniej odkładać środki potrzebne do załatwienia nieporozumień z Chinami. Opozycja będzie zadowolona do pewnego punktu, dowiedziawszy się że wkrótce posłany zostanie do Chin pełnomocnik upoważniony najzupełniej do zawarcia traktatu pokoju. Urzędnik ten, ktokolwiek nim będzie, nie zastąpi bynajmniej sir J. Bowring i nie usunie użytecznych usług osób które w tej chwili kierują sprawami angielskiemi na morzach wschodnich. Ale mieć będzie tę korzyść że z własnych ust ministrów dowiesię o zamianach gabinetu i będzie dokładnie obeznanym z tem co mówiono i czyniono w Anglii, a z drugiej strony

cały jakby mię kto lodem obłożył, wybiegłem do sali, ztamtąd przez sień do ogrodu, i byłbym uciekał Bóg wie gdzie, Bóg wie jak długo, żeby nie wołania matki przestraszonej moją desperacką miną.

Może nikogo, ale rozkazu matki, który ma święte i religijne znaczenie dla mnie, musiałem usłuchać, i mimowolnie powrócić do pokoju.

Rózi już nie zastałem, ale za to jak mię opadną wszyscy, i pan Szymon i organista i matka i Anusia, jak zaczęły prosić, molestować, wyrzucać, tak mię z mordowali wreszcie, że dałem im słowo iż przed tygodniem z Sosenki się nie wydalem, i na imieniny prezesa które w sobotę przypadają, jako razem zaproszony z niemi, pojadam.

Ha! trudna sprawa: wypijmy panie Józefie do dna ten kielich goryczy, któryśmy sobie własną dłonią przygotowali!!!

* * *

Już się nie sprzeczam wcale, już się nie o pieram; robią zemną co im się tylko podoba. We środę organista sprowadził krawca ze Staszowa, kazali mi wiaści miarę, szyją kom-

pletny balowy ubiór. Niech sobie szyją, wszystko mi jedno, odjeżdżając zostawię go napamiątkę. Wiem przecie, że kozuch mój i szaraczkowa kapota, będą najwłaściwszym strojem do trumny kolonisty z pod Pacanowa.

Ale, ale; jak to i na pana Szymona znajomość z prezesem wpływ swój wywarła! — Wsiadamy do bryczki: nie, nie, jużciż to prawda, wzrok mię nie myli, on w nowęj bekieszce, eleganckich butach, a na ręce wciąga jakieś rękawiczki!

Rózia także wystrojona jak pierwsza dama warszawskich salonów... Ho, ho! w białej haftowanej sukni... gdzie oni ją u licha zakupić mogli? — Ba, ba! a toż i mamunia dobrodziejka wsiada do bryczki... Co się to dzieje?... Matka moja, wdowa po ekonomie, w perkalowym szlafroku, z koralami na szyi, jedzie na bal, na imieniny do JW. prezesa, gwiazdy okolicy?... to chyba koniec świata!

Bryczka zatrzymuje się przed gankiem. — O dziwo! z całą uprzejmością, z miłym uśmiechem na ustach i niekłamana radością, sprowadza moją matkę i Rózię siwowłosego gospodarz; mnie podaje rękę jakby najdawniejszemu z przyjaciół, a z panem Szymonem całuje się od serca...

— Panie Józefie! wspomogaj mię swem doświadczeniem — szepcze panna Tarkowska spojrzawszy na mnie błagalnie. — Boję się, a jestem dziwnie szczęśliwa.

— Z największą przyjemnością — odpowiadam zaciekawiony, z czego ona tak może być szczęśliwą.

Po złożeniu życzeń solenizantowi, wchodzimy do sali. Gości pełno, damy postrojone siedzą do koła, muzyka się odzywa, lecz jeszcze nie tańczą. Cała uwaga zwraca się ku nam: lękam się czy ubiór mojej matki którą prezes prowadzi pod rękę, nie wywoła uśmiechu zadziwienia na ustach wyelegantowanych żon i córek obywatelskich. Lecz owszem, co mi się w głowie pomieścić nie może, przyjmują to zwyczajnie, nawet uważam niektóre z dam robią jej miejsce i zaczynają rozmawiać.

Proszę cię czytelniku, czy to wszystko co dotąd pisałem, nie mogło doprowadzić takiego jak ja młodzika, w rodzaj pewnego umysłowego obłędu? Stoję więc jak ten słup wiorstowy przy drzwiach salonu; stoję, patrzę, rozmyślam, nie mi się nie klei. To sen chyba lub jaka pomyłka... albo to nie salon prezesa, albo... niewiem już jakie albo.

pp. J. Bowring i M. Seymour i Ch. Parker, będą mogli dostarczyć mu potrzebnych miejscowych wiadomości.

Times usiłuje następnie zwać na gubernatora Yeh całą odpowiedzialność za wypadki jakich sceną był w ostatnich czasach Kanton, a dalej przypomina okrucieństwa jakich chińczycy dopuścili się, i dodaje:

Niewłaściwym byłoby mówić o missji na pewno spokojnej. Rząd wysyłając do Chin pełnomocnika dla negocjowania, zdaniem naszym winien poprzedzić go i przydać mu dostateczną siłę, dla pokazania dworowi chińskiemu, że nie można bezkarnie zrywać obowiązków traktatów i odrzucać żądania narodów ucywilizowanych, pragnących wejść w stałe stosunki z jego ludem.

Nie sądzimy żeby posłanie wyprawy stanowiło najważniejszy środek w obecnym położeniu. Pierwszym punktem jest przedsięwziąć środki mogące zapewnić bezpieczeństwo praw Anglii i osłonić jej interesy. Możemy być pewni że w obecnym stanie umysłów w Chinach, wszelkie kroki dyplomatyczne jakiebyśmy przedsięwziąć mogli na drodze pojednania z dworem chińskim, byłyby w całych Chinach uważane jako dowody braku odwagi i siły z naszej strony. Pokoj przyjdzie w swoim czasie i najlepszym środkiem przyspieszenia ile możliwości jego zawarcia, byłoby powiększyć niezwłocznie naszą siłę zbrojną na wodach chińskich i wystąpić jak najskorzej z zaczepnemi działaniami. (*Times*).

F R A N C J A.

Paryż 9 Marca. Kwestja podatku ruchomego, jest dotąd przedmiotem głównego zajęcia giełdy i kieruje wszelkimi oscylacjami przeciw teorii. Dziś usposobienie było pomyślne, ponieważ utrzymywano że rada stanu usunęła projekt opodatkowania przejść z rąk do rąk, a za to przychyliła się do projektu opodatkowania dochodów towarzystw za pomocą powiększenia opłaty patentów.

Takie były dzisiejsze pogłoski, dodawano że mianowaną została komissja do wypracowania tego nowego projektu. Opinia bez trudności przyjmuje podatek od dochodów i zadowolenie jej objawiło się dziś przez liczne żądania rozmaitych papierów.

Renta żądana z rana po 71,35, pod koniec podniosła się do 71,40, to jest 20 c. wyżej niż w sobotę. Kredyt ruchomy postąpił o 35 fr. w górę.

Głęboka tajemnica otacza konferencję w sprawie Neuszatelu i ostrożności przedsięwzięto takie same jak przy kongressie paryzkim i musimy ograniczyć się na samych tylko domysłach co do ostatniego posiedzenia. Było ono podobno przyjęciem pana Hatzfeld, który zapewne przedstawił warunki, pod którymi może przyjąć zasady ułożone na pierwszym posiedzeniu.

Wątpią żeby pan Hatzfeld z instrukcji jakie posiada, mógł prowadzić negocjacje i odpowiadać na przedstawione mu żądania i przypuszczają że zapewne posłał po nowe rozkazy do Berlina.

Przypuszczenie to popiera ta okoliczność, że nie tylko dziś nie ma nowego posiedzenia, ale nie wia-

Co chwila ktoś nowy zajeżdża przede dwór; prezes wprowadza, przedstawia... mnie ciągnie ku damom i starszyźnie, wszyscy ochoczo podają rękę, rozmawiają grzecznie... Na ich twarzach czytam czy radość, czy zadziwienie, czy chłód?... doprawdy ocenić nie jestem w możności.

Dostrzegam przecie wolne miejsce obok panny Rozalji, korzystam z niego i siadam.

— Powiedz mi pani co się tu dzieje? — mówię patrząc jej w oczy.

— Owszem, jabym się mogła o to pana zapytać; wszak pierwszy raz jestem na balu.

— Ale z matką?

— Cóż z matką? — przerwała mi zadziwiona.

— Tak ją adorują... nie śmieją się z ubioru....

— Istotnie nie pojmuję pana; przecie to nie w Busku jesteśmy, ale w domu szanowanego powszechnie obywatela. Zresztą dajmy temu pokój, ot powiedz mi pan lepiej, jakim się pan czujesz w tej chwili....

— Dlaczego pani o to mię pytasz?

— Tak sobie, bo co do mnie, żebym się

domo nawet dokładnie do którego dnia konferencje odroczyły się, zdaje się zatem, że ta zwłoka jest skutkiem oczekiwania wiadomości z zewnątrz. Pan Kern jak powiedzieliśmy, nieco później wezwany zostanie na konferencje.

— Szczegóły jakie podaliśmy co do traktatu anglo-perskiego, są zupełnie dokładne, zdaje się tylko że za nadto stanowczo oświadczone się w przedmiocie wyspy Karrak; wprawdzie wyspa ta pozostaje w całości przy Persji, i żadne ustąpienie terytorjalne dla Anglii nie miało miejsca, ale podobno towarzystwo wschodnio-indyjskie otrzymało upoważnienie założenia na tej wyspie w oznaczonym punkcie składów węgla i że zajmować będzie pewną część gruntu za opłatą. Tak samo ma być w Ormuz i może na innych punktach cieśniny perskiej.

Łatwo było postrzedz, że rząd cesarski nie mógł pochwalić to wszystko co Anglja uczyniła w Chinach, ale ta nagana ze strony gabinetu Tuileries nie przetrwała zapewne kłeski jaką lord Palmerston poniósł w tej kwestji; widocznie postrzegając się daje zbliżenie między dwoma rządami, dowodem tego ton w pół-urzędowych dzienników i chociaż z tej strony kanału ubolewają że przedsięwzięcie w Chinach tak źle się rozpoczęło, jednakże nie chcieliby opuścić gabinetu angielski na drodze gdzie jego honor a nawet honor całej Europy jest na grę wystawiony. Mówią nawet o ugodzie, jeśli nie podpisanej jeszcze, to przynajmniej bardzo bliskiej zawarcia między dwoma dworami. To ostatnie jednakże podać możemy tylko jako pogłoskę.

Nowe posiedzenie rady stanu pod przewodnictwem Cesarza, odbędzie się znowu jak tylko projekta wzięte pod rozwagę, zostaną dostatecznie przetrzaśnione. Wiele prawodawczym wiadomość o dotychczasowym niepowodzeniu projektów podatków ruchomych; sprawiła wielkie wrażenie. Stronictwo które wystąpiło z tym projektem, bardzo jest zmieszane. Panowie ci liczyli na łatwe powodzenie, ale raport p. Chasseloup Laubat i podobno osobista rozmowa p. Schneider z Cesarzem, zmieniły stan rzeczy jeszcze przed posiedzeniem rady stanu.

P. Schneider, prezydujący obecnie w ciele prawodawczym, jest człowiekiem praktycznym mającym wielkie i zaszczytne stosunki z interesami kredytu i przemysłu i zdanie jego mogło uczynić silne wrażenie na Cesarzu.

Ciało prawodawcze miało dziś posiedzenie w biurach. Roztrząsano tam nowy projekt kodexu wojskowego i mianowano komissję do tego prawa i do kilku innych. Wspomnieliśmy już że z powodu ważności przedmiotu, komissja do kodexu wojskowego składać się będzie z czternastu członków (po dwóch z każdego biura). Spodziewano się żywych przedwstępnych rozpraw, ale nie takiego nie było. Z pomiędzy komissarzy siedmiu jest takich którzy należeli do armji, a siedmiu z rozmaitych władz cywilnych.

Przygotowanie projektu kodexu wojskowego, kosztowało 60 posiedzeń w komissji przygotowanej i w radzie stanu. Rozpoczęty w styczniu

nie wstydziła tych oto gości, tak jestem uradowana, że całowałabym wszystkich po kolei.

— Czy i mnie? — wtrąciłem może za śmiało porwany jej wesołością...

— Pana? — powtórzyła mierzając mię przenikliwym spojrzeniem i z karcącym uśmiechem. — Pana?... Nie, boś pan nie dobry, nie litościwy... nie domyślny...

— Ależ...

— Panu bym tylko powiedziała — mówi prędko aby zagłuszyć dźwięk swego głosu powstającą w tej chwili wrzawę — żebyś więcej ufał, więcej liczył na tych co cię kochają!...

— Nie rozumiem!... Powtórz pani przez litość...

— Patrzno pan, patrzno, jak piękne te panie, a, a...

Spojrzę i również zawołałem, a, a, a, w nowo przybyłych poznaje Granickie. W oczach mi się zaćmiło, w piersi gorąco, duszno... wybiegam z salonu... To żarty, niezawodne, nie litościwe żarty ze mnie!...

— A gdzie to panie mój, gdzie? — woła chwytając mię za rękę Tarkowski.

— Uciekam kochany panie, dość już tych

1856 jeśli będzie zatwierdzony na tegorocznych posiedzeniach, będzie on zatem ukończony w ciągu półtora roku, a już 52 lat jak był przyobiecany. Do szczegółów jakie podaliśmy, dodamy jeszcze że kara śmierci została zniesioną, za czynne obelgi przeciw zwierzchnikom, jeśli takowe nie miały miejsca w czasie służby, że kara śmierci zawyrokowana za przekroczenia karności wojskowej, nie pociąga za sobą degradacji, i nakoniec że wojskowi skazani na śmierć przez sądy cywilne w razach gdyby przestępstwa ich oddawały ich na prostą drogę kryminalną, mają być rozstrzelani tak jakby byli sądzeni przez radę wojenną, nie zaś iść pod gilotynę.

Stósownie do zapowiedzenia w mowie tronowej, pensje kapitanom armji zostaną podwyższone o 150 fr. a poręcznikom o 100 fr. Jest to wielki ciężar dla budżetu, a jednak jeszcze nie odpowiada potrzebom, będzie to ulżeniem dla wojskowych wymienionych stopni, ale niedostatecznym do zupełnego zapewnienia im dobrego bytu.

— Ojciec Ventura miał znowu kazanie w kaplicy Tuileries.

— Od kilku miesięcy posiadamy w Paryżu jednego z najznakomitszych szachistów jacy kiedykolwiek ukazali się na świecie. Jest to prusak, p. Harwitz odznaczający się szczególną organizacją. Ani Philidor ani Labourdonnais nie mieli tej łatwości w graniu nie patrząc na szachownicę. P. Harwitz prowadził w ten sposób *aż cztery partje razem*. Podobny wyskok nie może obejść się bez nadzwyczajnego natężenia mózgu, graniczącego z największym niebezpieczeństwem, ale niedawno u księcia B. i u księcia A. B. grał po dwie partje razem, nie patrząc na szachownicę i bez żadnego wysilenia.

W przyszły piątek 13go b. m. w klubie szachowym w kawiarni *de la Régence* powtórzy on ten cud prawdziwy. Najznakomitsi szachiści i osoby wyższego stanowiska z rozmaitych krajów Europy, mają być tej grze obecni.

— Wczoraj Feruk-Chan i Mirza-Malkolm-Chan mieli zaszczyt obiadować w Tuileries. Uprzejma grzeczność Cesarza i pełna wdzięku dobroć Cesarzowej, żywe sprawiła wrażenie na dyplomatych perskich, którzy po obiedzie przepędzili jeszcze dwie godziny w Tuileries.

Przed udaniem się do Cesarza, Feruk-Chan i Mirza-Malkolm-Chan, mieli długą konferencję z lordem Cowley w pałacu ambassady angielskiej. Przedmiotem tej konferencji jak się zdaje były widać ważne kwestje, ponieważ ona trwała niezmiernie długo, a prócz tego Mirza-Malkolm-Chan wyprzedził już znacznie Feruk-Chana w pałacu ambassady.

Mylnem jest zupełnie twierdzenie niektórych dzienników, że Feruk-Chan ma się udać do Londynu dla wymiany ratyfikacji traktatu, co ma nastąpić 15go maja r. b. Feruk-Chan i Mirza-Malkolm-Chan udadzą się zapewne ale jeszcze nie wiadomo kiedy do Londynu, wyłącznie dla złożenia hołdu królowej Wiktorji i jej rodzinie i dla zwidzenia stolicy Wielkiej Brytanji. Wymiana ratyfikacji traktatu między Persją i Anglią, odbędzie

żartów; bardzo wdzięczny jestem jego łaskowości i za tę niespodziankę. Teraz wiem co się to znaczy, oceniam pańską dobroć...

— Tra ta ta, tra ta ta... no jeszcze przedź, jeszcze lepiej panie mój! — odpowiada śmiejąc się a trzymając mię wciąż za rękę Tarkowski.

— Proszę pana, uwolnij mię od dalszej rozmowy.

— Słuchajno Józju, ty fiksujesz panie mój! rzece z powagą. — Właśnie, na złość tym marmuzelom chodziłbym im koło nosa panie mój, bawił się, tańcował, dokazywał aż strach... żeby widziały ile dbam o nich...

— Daruj pan, ale ja nie mam siły...

— Tak! — no to co innego... idźże sobie z Panem Bogiem, i na kolonji ucz się jeszcze energji!...

Ubodła mię ta uwaga pana Szymona, nie odzywam się, a myślę że ma rację... prawda, co mam je oszczędzać...

(Dokończenie nastąpi).

